

Ο νέος οσιομάρτυς Αθανάσιος Ιβηρίτης († 1628)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Το μαρτύριο αυτό του ελληνικής καταγωγής νεομάρτυρα Αθανασίου του Ιβηρίτου, που συνέβη το 1628, έγινε γνωστό χάρη στη γραφίδα του Μητροπολίτη Κιέβου Πέτρου Μογίλα (1633-1647) και δημοσιεύθηκε στο Κίεβο τον 19ο αι. αλλά πέρασε απαρατήρητο στο ελληνικό κοινό. Με την πρόσφατη εκδοσή του και σε ελληνική μετάφραση, πλουτίζονται ακόμη περισσότερο οι γνώσεις μας για τους Αγιορείτες νεομάρτυρες και εδραιώνεται η βεβαιότητα για τη σπουδαιότητα του Αγίου Όρους, ως τόπου που ανέδειξε και αυτήν την έκφραση αγιότητας.

Το μαρτύριο του ηρωϊκού νέου Αγιορείτου μοναχού Αθανασίου συντάχθηκε από τον Ιβηρίτη μεγαλόσχημο μοναχό Πρόχορο Κομπλιάνσκι, Ουκρανό στην καταγωγή και αυτόπτη μάρτυρα των όσων περιγράφει.

Σύμφωνα με το Βίο, ο Αθανάσιος ήταν Έλληνας το γένος και γεννήθηκε περί το 1608. Ο πατέρας του είχε εκτουρκιστεί και είχε το βαθμό του λοχία. Σε ηλικία δώδεκα μόλις ετών ο Αθανάσιος εγκατέλειψε τόσο την εκτουρκισμένη οικογένεια, η οποία το πιθανότερο ζούσε σε κάποια πόλη της Μακεδονίας ή της Θράκης, όσο και την μωαμεθανική πίστη, και ήλθε στο Άγιον Όρος, όπου εγκαταβίωσε στη μονή των Ιβήρων.

Ο Αθανάσιος, από τη στιγμή που έγινε μοναχός, παρέμεινε στη μονή Ιβήρων οκτώ χρόνια, για να βγει όμως στη συνέχεια και πάλι στον κόσμο, με πρόθεση να επαναφέρει τους γονείς του στην ορθόδοξη πίστη. Όταν έφθασε εκεί, ο Αθανάσιος κατευθύνθηκε αμέσως στον τούρκο αξιωματούχο και του ζήτησε να μεταστραφούν οι γονείς του στο χριστιανισμό. Όπως ήταν φυσικό, το αίτημα αυτό όχι μόνο δεν ικανοποιήθηκε, αλλά αντίθετα, τόσο ο πατέρας του, όσο και οι μορφωμένοι εμίρηδες καταφεύγοντας σε προτροπές και υποσχέσεις πίεσαν τον Αθανάσιο να προσέλθει και πάλι στη δική τους πίστη. Γρήγορα όμως αυτοί διαπίστωσαν ότι «η πίστη του αγίου ήταν σαν σκληρό και άθραυστο διαμάντι, ακούγοντας τους πνευματοφόρους λόγους από το στόμα του, που ήταν σαν κοφτερό σπαθί της πίστης στο Χριστό», σύμφωνα με το Βίο.

Όσα επακολούθησαν, η φυλάκιση, οι πιέσεις και τα φρικτά βασανιστήρια του νεαρού Ιβηρίτη μοναχού, όχι μόνο δεν έκαμψαν την πίστη του, αλλά αντίθετα την ενίσχυσαν, με αποτέλεσμα αυτός να αντισταθεί με ηρωισμό. Κατά την τρίτη μέρα της φυλάκισης και των βασανιστηρίων τον επισκέφθηκαν ο διοικητής της φυλακής με τους φρουρούς, για να δουν τί κάνει ο κρατούμενος και τότε είδαν δύο λευκοφορούντες νέους να κάθονται δίπλα του και να συζητούν μαζί του. Νομίζοντας ότι αυτοί είναι χριστιανοί που μπήκαν λαθραία στη φυλακή, για να του ενισχύσουν την πίστη, έσπευσαν να ειδοποιήσουν σχετικά τον πατέρα του Αθανασίου. Εκείνος τότε έτρεξε και μόλις άνοιξε την πόρτα της φυλακής και αντίκρισε εκεί τους δύο νέους, που δεν ήσαν άλλοι παρά άγγελοι του Θεού, κινήθηκε με ορμή για να τους κτυπήσει. Πλησιάζοντας όμως βρήκε το γιο του να βρίσκεται μόνος. Αλλόφρων τότε ο άσπλαχνος πατέρας κατηγόρησε τον Αθανάσιο ότι είναι μάγος, κτύπησε και βασάνισε το ίδιο του το παιδί και τέλος κατάφερε με την επιμονή του ώστε αυτό να καταδικαστεί σε θάνατο.

Τέλος έφεραν τον Αθανάσιο στην αγορά, όπου όλα ήταν έτοιμα για να τον παραδώσουν ζωντανό στην πυρά. Εκεί ο άγιος νεομάρτυς, δεμένος άσπλαχνα σ' ένα στύλο προσευχόταν ψιθυρίζοντας: «Κύριε δέξου την ψυχή μου». Και τότε, ξαφνικά, καθώς η φωτιά είχε αρχίσει να τον κατακαίει, και εκείνος παρέδιδε την ψυχή του στον Κύριο, τον οποίον επικαλείτο, ω του θαύματος, ξεσηκώθηκε τέτοια μεγάλη καταιγίδα και τόσο τρόμαξαν όλοι οι παρευρισκόμενοι και κυρίως ο παιδοκτόνος πατέρας, αλλά και ο δικαστής που πέθαναν από τον φόβο τους και οι δύο συγχρόνως την ίδια μέρα.

Βλέποντας όλ' αυτά που συνέβησαν η μητέρα του νεομάρτυρα ξαναβρήκε τον εαυτό της. Ξύπνησε μέσα της όχι μόνο η μητρική στοργή και τρυφερότητα, αλλά και η συνείδηση ότι είχε προδώσει την χριστιανική της πίστη, που κάνει τέτοια θαύματα. Έτσι, εγκαταλείποντας την πλάνη των Αγαρηνών και κάθε ματαιότητα

και ενεργώντας με απόλυτη μυστικότητα, πλήρωσε ακριβά ένα γενίτσαρο, για να της φέρει την κεφαλή του μάρτυρα γιου της, την οποία, αφού παρέλαβε πήγε στη Θεσσαλονίκη. Εκεί, σύμφωνα με το Βίο, κατέληξε στη μονή της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, που πιθανόν να ταυτίζεται με το σημερινό ναό της Νέας Παναγίας, ο οποίος την εποχή εκείνη ήταν μετόχι της μονής Ιβήρων. Εκεί έγινε μοναχή, λαμβάνοντας το όνομα Αθανασία, προς τιμήν του αγίου νεομάρτυρα παιδιού της, και πιθανόν να κατέθεσε και το άγιο λείψανο.

Στο τέλος του Βίου αναφέρεται ότι: «Εις δόξαν Χριστού του Θεού ημών υπάρχει στη μονή των Ιβήρων ακέραιο το δεξί χέρι του οσιομάρτυρα, το οποίο ευωδιάζει και ενεργεί θαύματα». Βάσει αυτού, μέχρι τη στιγμή που γραφόταν ο Βίος, φυλασσόταν στη μονή Ιβήρων, ακέραιο το δεξί χέρι του νεομάρτυρα. Το γεγονός όμως αυτό δεν επιβεβαιώνεται από σχετική εσωτερική καταγραφή ή άλλη μαρτυρία της μονής.